

MISTERUL POMENII DE LA PETREȘTI

Vine tăcută, ațoasă, încruntată, preocupată, neînsoțită de Nicolae Ceaușescu. Așa cum venea de obicei în vizită la Petrești de Dâmbovița, cam de două ori pe an, eroina, mama, omul de știință, academician doctor inginer Elena Ceaușescu. Nici nu se știe de-i primăvară ori toamnă, locul ei natal e la fel de posomorât ca ea, nici nu mai contează anotimpul, anul e 1989. La mijlocul lunii martie se discutase importanța unei prezențe cât mai asidue a cuplului Ceaușescu în județele țării, deoarece în toamnă avea loc un eveniment foarte important: Congresul al XIV-lea... Trebuiau filmăți în vizită în cât mai multe județe ale țării, apoi documentarul filmat (care până la urmă nu s-a mai făcut) avea să fie proiectat în cadrul Congresului. În comuna Petrești, protocolul vizitei Eleni Ceaușescu nu a acceptat grup de presă, nici aparat de filmat. De fapt, niciodată nu am avut posibilitatea să filmăm acolo, deoarece vizitele ei la Petrești nu figurau ca fiind în program oficial", spune cineastul Pantelie Tuțuleasa.

Localnicii nu se confruntă cu prea multe probleme: o însoțește un grup mic și compact de securiști, trece pe la neamuri, apoi pe la cimitir - la mormântul tatălui ei, Nae, și gata. Nu stă mult, și cât ar putea să stea într-un sat cât palma pe care îl străbăta cu degetarul? S-ar putea ca după plecarea ei să scape niște vorbe nepotrivite pe la cărciumă? „Iar a venit Leana lu' Briceag". Căci se spune că e „ficia rea de muscă a lui Nae poreclit Briceag, care tine cărciumă în Petrești", probabil ca să se asorteze cu zvonul că Andruță - tatăl lui Nicolae, ar fi fost cunoscut pentru patima beției. Ar mai fi și unele soapte mai dure pe la colțuri: cum că Nae ar fi fost evreu, iar ei îi cam plăcea să-i rupă ciorapii în stele (adică țele, înțelegeri dumneastră metafora), și cum că era cât pe aci să se mărite cu tovarășul Gulie! Oamenii râi. Să lăsam bărfale, oricare ar fi... gulia.

Vizita din 1989 a Eleni la locul de băștină s-a dovedit a fi una neobișnuită. Nici nu a fost anunțată din vreme, ca de obicei, astfel că a fost nevoie de o adevărată echilibrată din partea securiștilor pentru a-i asigura intimitatea în fața mormântului. Și pe o rază de câțiva metri împrejur. Ioan Dinulescu, preotul

Acasă la Nae... Nae Petrescu, momentan nu e nimeni. Doar ciurle înconjoară locul, cu crâncăniți lor obsedant FOTO: Vlad Teodorescu

comunei, își amintește: „A venit tăcută, discretă. Puțin supărată parcă". Poate doar la înmormântarea lui Andruță să mai fi fost atât de înnegurată. „S-a dus la cimitir și pe urmă a făcut pomană! Da, da, și pe mine m-a uitat. A dat de pomană, tot ce se dă de obicei, așa cum se face. A venit pregătită, portbagajul era plin de împărțituri". „Credeti că presimțea ceva, că nu-i a bună cu anul acela '89?". „Mai împărțea ea când venea pe la copii pe uliță, dar niciodată ca acum. Ba chiar mi s-a părut că i s-a zăbătut puțin ochiul..."

De ce s-a purtat atâta așa, iată încă un secret pe care l-a dus cu ea în mormânt. Crucea de la mormântul lui Nae a fost... retezată. „Ea n-a mai vrut crucea, nu mai știu prin ce an", spune preotul. „Într-o seară, parcă prin '86, m-am dus și am scrijelit pe postamentul care a rămas o cruce. Cu o cheie am scrijelit. Ce puteau să-mi facă, nu se putea mormânt așa, fără cruce".

De-a lungul anilor, Elena nu putea trece prin Petrești fără să-și viziteze mama (aceasta până a mutat-o în Primăverii). Din spusele preotului

(Continuare în pag. a II-a)

JURNALUL ZILEI

În Piața Gării de Nord, edilul Bucureștiului au inițiat lucrări de sistematizare. Pregătirea pentru faza națională a olimpiadelor (9-15 aprilie 1989) erau în toi. Unele publicații apăreau cu întârziere la chioscurile de difuzare a presei. La Suceava, mare întârziere aveau adeseori revistele Luceafărul, Suplimentul literar-artistic al Scînteii tineretului, Tribuna, Contempo-

ranul, România literară. Construirea de locuințe pentru „oamenii muncii" s-a întezit în ultimii ani, asigură Scînteia.

Amenajarea Pieței Gara de Nord

„De câteva zile, mari porțiuni ale pieței au îmbrăcat haine de șantier. Buldozere de mare putere au săpat

adânc în carosabil, la adâncimi de peste un metru, basculantele succedându-se într-un șir aproape neîntrerupt spre punctele de lucru. Vizavi de intrarea în metrou de la peronul gării se procedează la înlocuirea tubulaturii de canalizare", scria Octavian Andronic în Informația Bucureștiului.

(Continuare în pag. a II-a)

Solicitări ale Pakistanului pentru furnizarea de muniție românească

În ziua de sâmbătă, 18 martie 1989, o delegație condusă de Malik Meraj Khalid, președintele Aduării Naționale a Republicii Islamice Pakistan, a sosit într-o vizită la București. Oaspeții au fost întâmpinați la Aeroportul Oțopeni de Nicolae Giosan, președintele Marii Aduării Naționale, și de Rasheed Ahmad, ambasadorul Pakistanului în România.

Pentru cetățenii obișnuiți, vizita respectivă nu era un eveniment deosebit. Existau însă și persoane care cunoșteau problemele ce afectau relațiile dintre cele două state. Una dintre acestea a avut ca motiv refuzul autorităților de la București de a exporta muniție românească în Pakistan.

La mijlocul anilor '60, știrile privind nivelul de dezvoltare al industriei românești de apărare au ajuns tot mai departe în lume. Unul dintre statele interesate de producția de muniții din România a fost Pakistanul. Autoritățile de la Islamabad și-au manifestat de cel puțin patru ori intenția de a achiziționa muniții românești fabricate sub licență sovietică (în anii 1966, 1967, 1970 și 1971). De fiecare dată, autoritățile de la București au răspuns negativ la propunerile pakistaneze. Un export de acest gen, fără obținerea acordului sovieticilor, ar fi generat probleme între București și Moscova. Totodată, s-a dorit protejarea relațiilor dintre România și India. „Pentru livra-

rea de muniție fabricată după licențe sovietice ar trebui cerut acordul URSS - a precizat Corneliu Mănescu la 12 mai 1967, într-un document trimis Prezidiului Permanent al CC al PCR. În cazul livrării fără acest acord, s-ar ajunge la complicații în relațiile noastre cu URSS, care în 1966 a respins cererea pakistaneză." Cu același prilej, ministrul român al Afacerilor Externe a afirmat că „livrarea de armament românesc (corect: muniție - n.r.) Pakistanului ar putea provoca nemulțumirea Indiei și ar complica relațiile româno-indiene".

Șeful diplomației românești i-a convins în anul 1967 pe membrii Prezidiului Permanent al CC al PCR să nu fie de acord cu încheierea unui contract militar cu Pakistanul - presupus a fi avantajos pentru România, din punct de vedere financiar. În răspunsul pe care l-a pregătit pentru autoritățile de la Islamabad, Corneliu Mănescu a menționat faptul că „Republica Socialistă România are posibilități limitate privind producția de muniție și că fabricile românești produc cantități de muniție strict necesare armatei române". De asemenea, el a precizat că „pentru muniția fabricată (în România - n.r.) după licențe sovietice ar trebui obținut în prealabil acordul URSS", înainte de a fi exportată în Pakistan. Astfel, s-a evitat deteriorarea relațiilor politice ale României cu URSS și India.

Patru ani mai târziu, în cursul războiului dintre India și Pakistan (3-16 decembrie 1971), Nicolae Ceaușescu și Corneliu Mănescu s-au abținut să intervină în favoarea vreunei părți implicate în conflictul respectiv. Poziția lor a fost explicată în ședința Comitetului Executiv al CC al PCR de la 14 decembrie 1971. Cu acel prilej, liderul suprem al partidului a declarat: „În ce privește situația dintre India și Pakistan. Am avut acolo (la Congresul Partidului Muncitoresc Unit Polonez din decembrie 1971 - n.r.) discuții cu tovarășii sovietici, cu ceilalți n-am discutat (liderii celorlalte state membre ale Organizației Tratatului de la Varșovia - n.r.), pentru că s-au ferit să abordeze problema, erau într-o situație nu prea bună, pentru că toți au votat într-o situație ridicolă, cum s-ar spune. Dar cu tovarășii sovietici am discutat împreună acestui război (dintre India și Pakistan - n.r.). Și ei s-au arătat preocupați de a nu se agrava războiul, asta și în discuțiile pe care le-am avut cu Katuev și celălalt, Mațetov, și în discuțiile cu Brejnev. Sigur, ei erau preocupați și sunt ocupați, mi-au și spus că ei doresc să depună eforturi totuși ca India să ajungă la încetarea războiului, l-au trimis și pe Kuznetsov acolo, însă sigur ei s-au angajat de partea Indiei.

(Continuare în pag. a II-a)

DIN ARHIVELE SECURITĂȚII

Ancheta lui Silviu Brucan

Document dactilografiat cu litere mari (mașină IBM), destinat șefului DSS, adjunctilor acestuia și Cabinetului 1, cu intersepții pentru nume proprii scrise de mână (reprodus integral); sublinierile îi aparțin gen. Iulian Vlad, șeful DSS

Brucan Silviu a apreciat că cele două persoane de la Consiliul Popular al Municipiului București sunt „oameni simpli, timizi, jenați de misiunea care o aveau de executat".

Notă privind discuțiile purtate la domiciliul lui Brucan Silviu în ziua de 6 aprilie a.c., în legătură cu mutarea lui la Zimnicea.

După ora 7:00, aflându-se în bucătărie și luând micul dejun, discut cu Sașa despre epoca stalinistă și metodele specifice acestei perioade.

Îl relatează Sașa că „ambasadorul României la Bonn, Marcel Dinu, a făcut o conferință de presă în care a spus că în România nu s-au luat și nu se iau nici un fel de măsuri împotriva semnatarilor scrisorii".

(Continuare în pag. a II-a)

Sașa îl întreabă dacă „asta a scos-o din burta lui", iar Brucan îi răspunde că „nu putea să facă așa ceva, pentru că pentru a anunța chestia trebuia să fie autorizat de Ministerul de Externe. Dar că dacă își închipuie așa că se poate manipula opinia publică, asta e o altă chestiune. Și atunci ambasadorul vest-german s-a dus să-l vadă pe Corneliu Mănescu. Și a fost oprit."

Brucan adaugă că ambasadorul vest-german „a comunicat chestia asta și a fost rechemat la Bonn."

Brucan afirmă că el se aștepta ca guvernul vest-german să facă acest gest. Părerea sa era că printre pri-

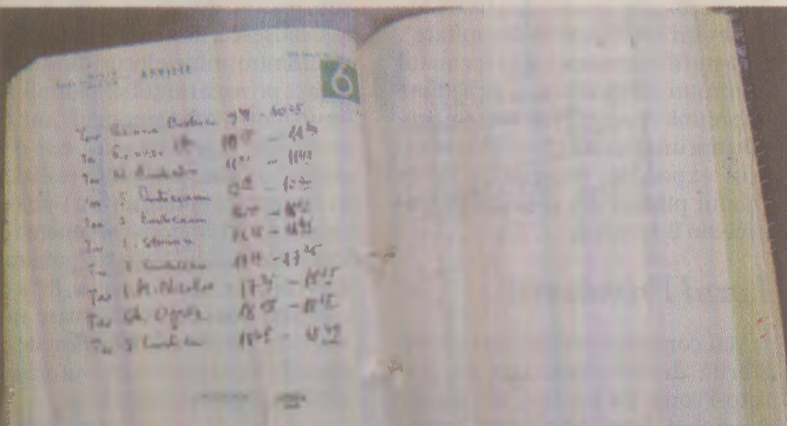
mele țări se vor număra Italia, Olanda. În continuare, Brucan arată că, întâlnirea de săptămâna viitoare de la Grenada din Spania cu miniștrii de externe ai țărilor Pieței Comune va discuta chestiunea României și ce măsuri se adoptă. Este de părere că s-ar putea ca România să rămână izolată pe plan internațional, că, probabil, va scădea considerabil numărul de turiști străini și că poziția adoptată de statele occidentale față de România reprezintă „o sugrumare lentă".

Afirmă că România ar fi putut deveni țară turistică mai importantă decât Elveția.

La ora 9:43, familia Brucan a primit vizita unui bărbat cu care Brucan a purtat următorul dialog:

(Continuare în pag. a II-a)

Agenda Eleni Ceaușescu

Aproape de ora zece au început primiri la Cabinetul 2 cu Poliana Cristescu, care a fost reținută mai mult de o jumătate de ceas.

Un anume Constantin Roncea a fost introdus apoi (10:55-11:30).

Cu președintele Colegiului Central de Partid, Constantin Nicolae, nu a vorbit mult (ora 11:33-11:42), deși prin atribuțiile sale se puteau lua și măsurile de sancționare împotriva celor care „încălcaseră prevederile Statutului PCR".

Până la 18:49 - când a ieșit ultimul vizitator - prin biroul Eleni Ceaușescu au trecut Silviu Curticeanu (de patru ori), Ion Stoian, I. M. Nicolae și Gheorghe Oprea. În josul celei de-a doua pagini - o notă în creion „fam. Tinologa (Italia) pentru infiere [Ivan Daniel... - sermă că Elena Ceaușescu aprobase în acea zi și înfierea unui copil din România de o familie de italieni.

opinile somităților medicale mondiale contactate de ministru în urma comei diabetice prin care trecuse de curând Ceaușescu.

Aflaseră ceilalți demnitari de suferințele lui? În general, Ceaușescu le-a lăsat impresia că se credea nemuritor. Despre pensionarea lui sau a Eleni Ceaușescu n-a spus nimic.

„În ultimul an, el se cam izolase, ne-a spus Ion Coman, secretarul CC al PCR în 1989. Nu mai era cel pe care-l cunoșteam în urmă cu 10-15 ani. S-a acceptat și darea unor atribuții mult prea mari pentru nivelul de pregătire și experiență al Eleni Ceaușescu. O serie de informații în legătură cu situația internațională și cu situația din Europa de Est erau cenzurate de Elena Ceaușescu în ideea de a nu-i supăra pe „tovarășii", cum se exprima ea. Unele se strecurau și ajungeau și la noi. Speram ca la Congresul al XIV-lea, având în vedere și vârsta lui și starea de sănătate - era bolnav de diabet și dependent de insulină -, să renunțe."

Lavinia BETA

JURNALUL OMULUI SIMPLU

„Între cadrele militare circulau bancuri politice"

„Subscriu inițiativei Jurnalului Național de a reconstitui, pe cât posibil, care documente și mărturii ale celor care încă mai sunt în viață, realitățile unei istorii de 50 de ani a României. Demers benefic generației tinere care răstăcește într-o democrație fragilă, într-o libertate cu care nu știe ce să facă. Afirmă Joseph Joubert: «Să fii liber nu înseamnă să faci ce vrei, ci ceea ce este potrivit să faci». Și mai scria Ecclesiastul: «Nu disprețui vorba celor bătrâni că și ei au învățat de la părinții lor; că de la ei vei învăța înțelepciunea și îndemânarea de a da răspuns bun la nevoie». La fel, socotesc ca pozitivă fixarea reconstituirii, pentru început, la un singur an, 1989. De fapt, dacă-mi aduc bine aminte, aflându-mă atunci la vârsta liceenilor de azi, «realizările socialismului» în țara noastră ni se prezentau la cursuri

prin comparație cu anul de vârf «burghezo-moșieresc», 1938. O tactică pentru a ne forma pentru un joc al istoriei, absurd, după cum s-a dovedit în timp. Pentru o societate în care am fost martori și interpreți. (...) În 1989, fiecare al șaptelea cetățean al țării a fost membru de partid. Bașca «utechiștii de azi, comuniștii de mâine» sau șoimii patriei, n-au cânat și recitat ei «Tovarășe Elena Ceaușescu, mamă iubitoare?» Cozile de la magazine, frigul din case, în general sărăcia, nu erau diferențiate după apartenența politică. (...) În Armată, situația nu era mai roză. La cele mai înalte niveluri ierarhice, se căutau concretizări pentru implementarea strategiei «războiului întregului popor», în câteva unități militare se acționa pentru dobândirea «noii calități în pregătirea de luptă și politică» sub comanda comandanților deveniți

«specialiști militari și activiști de partid și cu concursul «activiștilor» de partid (nu de puține ori, prin trecerea de pe linie de comandă în aparatul de partid și invers). În fine, «grosul» Armatei, deturmat de la menirea și funcțiile sale constituționale, se afla la «prești servicii», cu cele mai rudimentare condiții de muncă - șantiere pentru construcții civile și industriale, metrou, Casa Poporului, mină, infrastructură, agricultură și, la nevoie, dezapeziri și inundatii. De aici situația critică din decembrie 1989, când cea mai mare parte a ostașilor nu apucase decât o singură vână de tragere cu armamentul din dotare, condiție obligatorie pentru depunerea Jurământului Militar, fapt ce a condus la nenumărate erori în lupta cu «teroriștii».

(Continuare în pag. a II-a)

JURNALE PERSONALE

6 APRILIE

Mesaj de la Buzura. E în spital, la Cluj, după un atac cerebral. Când a ieșit românul, „Drumul cenușii", erau gata să sară din posturi cei care-i îngăduiseră apariția, în frunte cu zenzorul de la Consiliul Culturii, Șerban Velescu. Buzura s-a repezit la București, unde a făcut „un scandal monstru". Apoi a survenit accidentul. Imi cere să scriu despre roman „atenuat" și „estetizant". Despre cea mai intensă carte a friții publicată în vremea din urmă! Va fi un chin.

Întors din Algeria, Hăulică telefonează și ne dă detalii asupra Scrisorii de protest trimise lui D.R. Popescu. A mai fost semnată de Sora și de Paleologu. Cu totul, șapte.

Aștept răspunsul înainte de a da știrea. În plus, s-ar crede că Hăulică mi-a adus el scrisoarea. Ceea ce n-a făcut și nici nu i-a fost cerut de ceilalți. Niciodată nu mi-am îngăduit să am „curaj" pentru altii.

Continuu telefoanele pentru colectarea de semnături.

De la Tudoran: soția lui Dan Deșliu i-a comunicat c-ar fi dispărut de acasă. Dus la spital după greva Blandiana și-a trimis memoriul, și tot n-are răspuns.

Varșovia, unde, la Congresul culturii (primul liber, după lăvitură de stat), 800 de participanți au trimis un mesaj lui Havel - închis - și altul lui Dinescu. I-l recomand lui Veronique Soule și pe Dinu Flămând, pentru un interviu.

Știri indirecte de la Pleșu. E numit muzeograf la... Bacău și se luptă să ajungă cel puțin la Tescani. I se aplică același tratament de „indepartare" ca lui Mihai Botez, pentru a-l împiedica să mai frecventeze diplomații străini. Și, bineînțeles, a-l pedepsi.

Monica Lovinescu, Pragul. Unde scurte V, București, Humanitas, 1995, p. 157-158

(Continuare în pag. a II-a)

CALENDAR

6 aprilie (joi)
Soarele a răsărit la 6:48, a apus la 19:49
Luna a răsărit la 6:35, a apus la 20:38
Sărbătoare creștină:
Sfântul Mucenic Irineu, Episcop de Sirmium; Sfântul Eutihie, Patriarhul Constantinopolului; Cuvioasa Platonida

S-a întâmplat la 6 aprilie 1989

● Agenția APS informa că Chadli Bendjedid, președintele Algeriei, a inaugurat un reactor nuclear în localitatea Draria (aflată la 40 km de Alger). Dispozitivul era destinat pregătirii personalului care lucra în sectoarele științifice, în cercetări fundamentale și în aplicarea

fizicii nucleare în medicină și alte domenii

● Agenția IRNA informa că a fost reluată producția la rafinăria de petrol de la Abadan (Iran) - una dintre cele mai mari din lume - la capătul unei intense activități de reconstrucție, după pagubele înregistrate în timpul războiului. Repunerea în funcțiune a instalațiilor a fost înfăptuită integral de experți iranieni. La acel moment, capacitatea de producție a rafinăriei era de 130.000 barili de petrol pe zi, urmând ca ea să crească la 380.000 barili de petrol pe zi

● Autoritățile vamale de pe aeroportul orașului Rotterdam au capturat o cantitate de 100 kilograme de cocaină, evaluată pe piața neagră a drogurilor la 11 milioane de dolari. Drogul a fost găsit în bordul unui avion columbian. Potrivit poliției, aceasta a fost cea mai mare captură de narcotice realizată vreodată în Olanda
Ramona VINTILĂ

MISTERUL POMENII DE LA PETREȘTI

„Centrul Civic” de la intrarea în comuna Petrești trebuia finalizat în 2010

Pe locul fostului CAP se agită niște omuleți ca să construiască o fabrică

(Urmare din pag. 1)

Am întrebat-o odată: «Mamaie, e adevărat ce se spune, că Valentin e copil din flori că nu seamănă cu ceilalți?». «Da de unde, maică, nu seamănă pentru că e leit Andruță, bunicul», mi-a răspuns. Tatălui i se spunea în sat „domnul Nae” – și asta încă dinainte ca fiica lui să ajungă mare și tare, deoarece fiind știutor de carte, lucra la primărie și le scria oamenilor jabele către stăpânire.

Se spune că la țară, cimitirul, școala și biserică sunt oglinda satului. Adică așa cum sunt ele, este și localitatea. În ceea ce privește Petreștii, doar cu cimitirul am nimerit-o. La fel de sărac, la fel de urât, la fel de mic. Nu au găsit să pună mână de la mână să cumpere o găleată de vopsea ca să dea o față gardului metalic, „cu găurele” adus parcă de la Remat. Mormântul cu crucea rețezată al lui Nae Petrescu este chiar la intrarea în cimitirul așezat atipic, în curba drumului. La mormânt se află o băncuță, dar în ce mod te-ai putea reculege în fața unei cruci rețezate? Vântul șuieră rece prin cimitir, în timp ce un pachet gol, umed și mototolit de țigări „Plugarul” (marca Republica Moldova) își trăiește nemurirea prin preajma locului de veci. Mai încolo de cimitir, un cuib de barză gol. Totul prea gol, unde sunt oamenii? Li găsim imprăștiți prin Petreștii tăcut, atos, încruntat, preocupat ca și ea, și populat de ciori care croncăne încontinuu, obsedant. „S-au trezit prea târziu că trebuie să facă din Petrești un loc ca Scorniceștii”, subliniază preotul. Mda, la Scornicești era mai vesel și, în plus, erau porumbei!

Într-adevăr, se poate spune că Petreștii a fost cea mai ghinionistă localitate din România. Aflată la o aruncătură de băț de București și nu tocmai hât, în inima Olteniei, comunei i se prevedea o dezvoltare fulminantă în anii dinainte de '89. Modelul aplicat la Scornicești urma să fie îmbunătățit și ajustat pe dimensiunile și condițiile localității așezate strategic în buza singurei autostrăzi de la acea vreme din țară. Se construise deja o fabrică de confecții, erau bani, era voință politică...

Cum ai putea să te reculegi în fața unei cruci rețezate? FOTOGRAFII: Vlad Teodorescu

Se gândeau la un abator, la producții record și la exporturi masive în țările prietene. Dar a venit Revoluția și din vesele de premărire Petreștii s-a ales doar cu praf și croncănitul ciorilor.

Când vine vorba despre copilăria și adolescența Elnei, oamenii tăc, lasă capul în jos, nu pentru că nu vor să vorbească, dar pentru că n-au ce spune, nu știu mare lucru, viața ei s-a plasat mereu pe tă-

râmul speculațiilor. „Folclorul” local a păstrat faptul că nu a fost o elevă strălucită și că nu a terminat patru clase, deoarece a rămas repetentă. La școală nu mai existau nici o urmă a elevei Elena Petrescu, ni se spune că documentele au fost arse sau luate la Revoluție sau înainte, nu se mai știe exact. Răsețele a două fetițe care se dau în leagăn peste drum de școală ne aduc la realitate. „Suntem inconșturați brusc de un grup de copii curioși, însoțiți de un câțel roșcat. „Cum îl cheamă?”, „E o ea, o cheamă Sissii!”, răspunde un puști dezghețat. „Ca pe împărăteasă?”. „Ca pe împărăteasă...”. Localnicii ne spun că n-au nici un viitor copiii aceștia, că nici măcar nu știu ce vor să se facă. Li întrebăm: „Ce vreți să vă faceți când veți fi mari?”. Dau din umeri, răspunde doar puștiul dezghețat: „Eu polițai!”. Sunt în pauză, vor să ne arate, terenul lui Briceag”, dar le punem condiția ca nu cumva să chitulească de la oră (au românii). „Ce știți voi despre Elena Ceaușescu?”, „Că pentru fiecare copil se dădea o pâine”, răspund prompt, cu o preluare ambiguă de la părinți.

Totul e teribil de trist, doar nea Chițu e vesel și suspect de rumen în obraji. Se oferă să ne ducă prin minusculul Petrești, la nea Iulică care are casa pe un loc al lui Nae, Nae Briceag. „Urâtul naibii, nu răspunde, se uită la anvelope”, „Mestereste?” „Nu bre, se uită la televizor la femei!”. Nea Iulică ce să zică, că stă pe terenul lui Briceag, și atât. „Pleacă, du-te, lasă-mă”, se aude de la o cârcimioară din apropiere refrenul unei manele.

În 1989, la Congresul al XIV-lea, Ceaușescu a aprobat „planul de perspectivă” al României până în 2010. La primărie n-au timp de noi, am nimerit în ziua în care se discută bugetul. „Centrul Civic” încropit la intrarea în comună – primărie, școală, parc, cămin cultural și mijloacele de producție, așteaptă și acum fondurile planificate tovarășește înainte de Revoluție. Petreștii nu poate trăi până în 2010 de pomână.

Roxana ROSETI
Vlad TEODORESCU

JURNALUL OMULUI SIMPLU

„Între cadrele militare circulau bancuri politice”

(Urmare din pag. 1)

În 1989, starea de spirit din Armată parcursese neliniștea – îngrijorarea – nemulțumirea – lehamitea, ajungând în pragul revoluției. Puțini civili cunosc că, pe lângă multe alte umilințe, cadrelor militare li se interzicese, prin ordine cu măsuri coercitive drastice, drepturi elementare cetățenești, că le erau afectate orgoliul și demnitatea, însăși condiția de om cu status și rol distinct în oricare societate liberă: aveau interdicție să stea la cozile cotidiene, în special de la PECO, și să se apropie la mai puțin de 20 Km de graniță, pentru ziariști – să contacteze orice străin. Aveau interdicție să frecventeze localurile și să circule, chiar în civil, pe bulevardele principale ale Capitalei, iar pentru vreo agapă colegială sau aniversare, se depunea o listă cu participanții. Totul culmina cu refuzul „tovarășei” pentru avansările în grad la termenul regulamentare, deși se introduseseră unele criterii draconice. Apoi, lipsa locuințelor, cu deosebire în cazul mutărilor din garnizoană, tot mai frecvente. Dacă se milostea câte-o putere locală, se repartizau spații de locuit dintre cele refuzate de către civili, la periferie și, de regulă, la

etaje superioare. Nu mai vorbim despre obligativitatea «exemplului personal» în aplicarea unor legi aberante sau a unor hotărâri de partid de aceeași categorie, care trebuia musai să fie «aplaudate și gratulate». De pildă, am fost obligați, sub semnătură, ca, în termen de o săptămână, să dăm jos amenajările făcute pe balcoane, pentru a ridica cu câteva grade temperatura din apartamente. Se simtea și în Armată, începând cu anii 1971-1972, și, mai pronunțat, după 1984-1985, când în jurul nostru «sistemul socialist» se dăta zdravăn, că «perioada Ceaușescu» era iremediabil sortită pierzaniei. Receptându-se «sus», ceiștii (securitatea noastră și unii ofițeri belicoși (comandanți) sau activiști de partid, foarte gălăgioși după 1989) informau despre o asemenea frondă tacită.

Se înmulțiseră cursurile și instruirile pentru indoctrinare ideologică, de modelare în spiritul «Codului etic comunist». Accentul era pus pe moralitate, se dorea ca să atenueze percepția șubrezeniei sistemului politic ținut cu dinții de dictatură. Între cadrele militare circulau bancuri politice, se purtau discuții, cu discreție, legate cu precădere despre tortura «magistralilor cuvântării»

(ale dracului, se înmulțiseră aproape bilunar) care trebuiau respectate și «aprofundate». Se schingiuiau reciproc, propagandisti și cursanți, suindu-i în gând, firește, aceeași persoană, «eminentul comandant superior».

Aceste ședințe, fixate prin ordin în program, erau regizate (teatru absurd!) unii se făceau că ascultă, alții că-și notează. Un afrod direct, fătîș, era riscant. Lașitate? Poate! Consecințele ar fi fost demolatoare pentru «îndrăzneț» – adio carierei, care nu-i o meserie, ci o vocație, un legământ cu țara pe viață, plămădită în 8 ani de incalzare (liceu și școală militară) – și, cu deosebire, pentru familie. În fine, ar fi multe de spus. Esențial este că și în Armată mocnea revolta, se aștepta momentul potrivit pentru ieșirea din chingi. Și a fost decembrie 1989, cu «Armata e cu noi!». Eveniment istoric dorit, ca Apocalipsa ideologică și morală pentru societatea românească. Că am visat Paradisul și ne trezim în Infern, presupune o abordare aparte, serioasă, răspunzând la întrebare: Cum am putut să dăm în stricăciune? Quo vadis, România!

General de Brigadă (r)
Nicolae MATEESCU

JURNALUL ZILEI

(Urmare din pag. 1)

Brigada 2 IACERD urma să defațeze vechea conductă de termoficare și să construiască 350 m de galerie editară. Li urmau echipele de la Antrepriza Metrou, care executau planul de sistematizare a pieței într-un complex de alveole (fântăna artizană, monumentul eroilor cefești, policlinica CFR). Îngrijeau și de cei 11.500 mp de carosabil, la care se adăugau 6.100 mp de trotuare și parcaje auto în fața Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor. Constructorii găsiseră și antidotul pentru subsolul ce conținea argilă imbibată cu apă. Fundațiile se executau dintr-un strat de 5 cm de nisip, 15 cm de balast, 15 cm de balast stabilizat, 22 cm de beton și 15 cm de mixturi asfaltice.

Moda lunii aprilie

Pentru luna aprilie, revista Fe-mea recomanda pentru doamne și domnișoare o ținută practică fustătaoier, ideală pentru primăvară. Felicia Chivu, creatoarea de modă de la „Cooperativa Arta Textilă”, propunea fuste uni și taioare pepit, în carouri mici și mari și de diferite culori (alb, negru, mov, gri, roșu). La taioare se puteau adăuga broderii și gulere, de preferat de culoare albă. Pentru ținere, F. Chivu recomanda fustele lungi cloș, dar nu exclusea și vestimentația mini, mai îndrăzneată. Ținutele de două-piese, fuste sate (de cele mai multe ori negre), gulerele brodate și cămașile cu umeri bufanți nu trebuiau să lipsească din garderoba nici unei femei, mai credea modista.

Noutăți cu întârziere de cinci zile

Unele publicații apăreau cu întârziere la chioscurile de difuzare a presei. La Suceava, mare întârziere aveau adeseori revistele Luceafărul, Suplimentul literar-artistic al Scintei tineretului, Tribuna, Contemporanul, România literară. În săptămâna 20-26 martie, revistele SLAST și Luceafărul au sosit la Suceava în ziua de 26, însă cititorii le-au lecturat abia după câteva zile. Uneori, chiar și abonații își așteptau în zadar ziarele la primele ore ale dimineții. Prilej pentru gazetarii locali de a demara o anchetă, dezvăluind un lanț al slăbiciunilor. Responsabilități în domeniu dădeau vina unii pe alții, reproșând fie întârzierea expediției de la sediul, fie neregulile „chioscurilor”. Zori noi, ziarul județean al PCR, indemnând la „eliminarea

deficiențelor”, avertizată totodată: „Preluarea și repartizarea nu constituie o treabă ușoară, nu reprezintă numai o obligațiune, ci și o expresie a respectului față de cititor”.

Concursul fotografic „O zi din viața României de azi”

Revista Cutezătorii a lansat un concurs de artă fotografică „O zi din viața României de azi”. Erau invitați să participe pionierii, profesorii, părinții, fotografilor amatori și profesioniști. Pentru ziua fixată (sâmbătă, 20 mai 1989), competitorii trebuiau să surprindă instantaneu din școli, ateliere și laboratoare, întreprinderi, șantiere, ogoare, săli de spectacole, stadioane, străzi și cartiere din orice colț al țării. Există totuși o condiție – Subiectele alese trebuie să fie grăitoare pentru valorile României de azi, pentru preocupările, sentimentele, telurile și profilul moral al oamenilor de la noi, deci imagini adânc semnificative despre viața țării și a tinerelor generații”. Cu alte cuvinte, doar imagini care să ilustreze „glorioasele realizări ale societății multilaterale dezvoltate”. Fotografiile urmau să aibă formatul minimum de 13/18 cm, și expediate împreună cu negativul. Marele premiu era un televizor, înmănat în cadrul expoziției fotografice de la Palatul pionierilor și șoimilor patriei din București.

Lozul Primăverii

Mai consistente erau câștigurile oferite de Administrația de Stat Loto-Prono. De curând, se lansase concursul „Lozul Primăverii”, având ca premii televizoare color, autotu-

risme Dacia 1300 și sume de bani care ajungeau până la 50.000 de lei.

Licenii români, primii la matematică

Prețurii pentru faza națională a olimpiadelor (9-15 aprilie 1989) erau în toi. Nimerit prilej pentru presa vremii de a aminti succesele internaționale ale elevilor români în afară. La loc de cinste se afla premiul I obținut la a 28-a ediție a concursului internațional de matematică din 1987, desfășurat la Havana. Pentru prima dată, urma să se organizeze în România olimpiada de pedagogie și psihologie pentru clasele IX-XII, la Caransebeș. Iașul urma să fie gazda fazelor naționale ale concursurilor de limba română, maghiară, chimie și electrotehnică.

Milioane de apartamente și sute de orașe

Construirea de locuințe pentru „oamenii muncii” s-a întezit în ultimii ani, asigură Scinteia. Aflăm astfel că, sub „patronajul” secretarului general N. Ceaușescu, România ajunsese „pe unii dintre primele locuri din lume în ceea ce privește ritmul și volumul construcțiilor”. Sub genericul „un om muncește mai bine dacă are o locuință”, Scinteia prezenta și realizările în domeniu. „În ultimii ani s-au construit 2,6 milioane de apartamente din fondurile statului”. Această publicație aprecia că în acel moment, 82% din cetățenii țării locuiau în case noi”. Totodată, din bilanțul publicat de oficiul PCR reiese că numărul orașelor crescuse de la 183 (1965) la 235.

Cornelia LUPU
Florin MIHAI

DIN ARHIVELE SECURITĂȚII

Ancheta lui Silviu Brucan

(Urmare din pag. 1)

Dl.: – Nu știu dacă vi s-a adus la cunoștință că există la nivelul Consiliului Popular al Capitalei o decizie prin care se anunță faptul că dumneavoastră trebuie să vă mutați de aici. Cunoașteți ceva? Știți ceva?
B.: – Nu știu nimic. Nu știu, dar nu am de gând să mă mut, vreau să vă spun de la început.
Dl.: – Vrem să știm și să cunoaștem și poziția dumneavoastră.
B.: – Da, poziția mea e că nu mă mut. E o măsură ilegală și nu am de gând să mă mut. Numai dacă se face cu forță. Dar nu vom coopera, în orice caz.
Dl.: – Acolo era propunerea Zimnicea. Eu am crezut că dumneavoastră cunoașteți.
B.: – Nu, nu cunosc.
Dl.: – Noi pentru acest lucru am venit. Dacă dumneavoastră nu cunoașteți, am să informez și eu. Deci poziția dumneavoastră este aceasta că nu vă mutați?
B.: – Da. Numai cu forță.
Dl.: – Eu am fost trimis să discut cu

dumneavoastră numai acest aspect. Am să informez pe tovarășii de la Consiliul Popular al Capitalei și în funcție de ce o să spună dânsii, o să vă comunicăm și dumneavoastră sau să vedem cum procedăm.
B.: – E-n regulă.
Dl.: – Vă mulțumim!
După plecarea vizitatorilor, Brucan spune că: „Am știut că va veni chestia asta... eu cu asta am de-a face încă din primele săptămâni. Asta făcea parte din strategia inițială. Presinile pentru dezicere”.
Sașa: – Poate să fie oricând.
B.: – Mă rog, știu că poate să fie oricând, dar așa s-au petrecut lucrurile...
S.: – Trebuie să le spui ăloră. Trebuie să le spui.
B.: – ... Cronologic. Le-am spus.
S.: – Dar și această chestiune, știți?
B.: – Care parcă o pun: Ce-ai face dacă? Dragă, nu știu, ei trebuie să înțeleagă că tu nu poți să te substitui organelor de stat. Numai statul poate să facă ceva pentru a îmbunătăți imaginea noastră.
B.: Nu.

S.: – Eu cred că numai statul poate să facă așa ceva. Respectiv, partidul.
B.: – Da, da' dacă ei nu încep nimic, eu trebuie să fac ceva.
S.: – Da, dar dacă ai numai pe ce bază face. Altfel e o minciună.
B.: – Dragă, dacă imi dau asigurarea că mă pun în libertate și că...
S.: – Păi poți să spui doar atâtă.
B.: – Atâtă pot să spun!
S.: – Păi atâtă.
B.: – Atâtă pot să spun! Eu pot să comunic că am fost pus în libertate, că mi s-au dat asigurări că măsurile împotriva mea vor fi anulate. Atât pot să spun.
S.: – Dar mai mult nu pot să spun.
B.: – Asta ar avea un eou formidabil. Mai mult nu pot să spun. Sigur că nu pot să spun mai mult.
S.: – Da, dar tocmai asta este: singurul care poate face ceva este... este...
B.: – Sigur că numai dacă decid ei.
S.: – Da! Păi, nu se poate spune ceva care nu e imediat dovedit cu adevărat.
B.: – Sigur că da.
S.: – Eu nu știu, acest joc dublu este

fantastic. Ba una, ba alta. Ba asigurări, ba... Ei, dragă, ce-o fi, o fi! Ei sărac, sărac.
B.: – Asta e tactica unui om politic care nu mai are nimic de pierdut.
S.: – „Lucrurile au devenit mai rele, dar tocmai ele te întăresc” (în limba engleză). Asta are mai multe aplicații. Notele lui Shakespeare au mai multe aplicații.
B.: – Acest gen de amenințări au umplut primele două săptămâni.
S.: – Bine, acuma, dragă eu cred că este altă fază pentru că nu se mai repetă. Deci asta s-a făcut, s-a spus, s-a dres, dar nu cred că s-a schimbat. Au spus ce-au avut de spus, au făcut ce au avut de făcut, și acum așteaptă. Poate să fie o întârziere, poate să nu fie. În orice caz, trebuie să ne obișnuim și cu gândul ăsta. Că nu este o măsură politică inteligentă, asta e altă poveste, dar nu ne privește pe noi.
Document din volumul: Dosarul Brucan. Documente ale Direcției a III-a Conspirație și Informații Securității Statului (1987-1989), Iași, Editura Polirom, 2008, p. 543-546

JURNALE PERSONALE

(Urmare din pag. 1)

Din toate părțile sunt anunțate de sosirea lui Bușchiș, care vine mai devreme decât scontasem. – Telefon B., care și-a amănat, în schimb, vizita. Regrete. – Căldura cu adevărat de seră, cu cer difuz, păcios, cum era în Germania pe Valea Rîului altădată. Apatie. Nici o veste despre „avizul” de la județ, ca să-mi pot depune actele. Mă aștept, dimpotrivă, la un refuz. Mai ales în actualele împrejurări. Situația politică e teribil de confuză. Vorbit și cu doamna I., care e în alte stări, fiindcă fiica ei, realmente talentată, cu o voce frumoasă, n-a fost admisă să se înscrie la un concurs pe țară. Fata îi ține acum lecții despre nedreptate și despre faptul că aici, la noi, nu se va putea realiza, că numai plecând în Apus ar avea șanse etc.,

etc., spre disperarea părintească. Del Așa apar, din familiile nomenclaturiste, micii disidenți de mâine. Vis prost cu I., secretarul de la rectorat, pe care îl întrebasesem zilele trecute dacă nu are vreo veste relativ la avizele pentru B., care și-a amănat, în schimb, vizita. Regrete. – Căldura cu adevărat de seră, cu cer difuz, păcios, cum era în Germania pe Valea Rîului altădată. Apatie. Nici o veste despre „avizul” de la județ, ca să-mi pot depune actele. Mă aștept, dimpotrivă, la un refuz. Mai ales în actualele împrejurări. Situația politică e teribil de confuză. Vorbit și cu doamna I., care e în alte stări, fiindcă fiica ei, realmente talentată, cu o voce frumoasă, n-a fost admisă să se înscrie la un concurs pe țară. Fata îi ține acum lecții despre nedreptate și despre faptul că aici, la noi, nu se va putea realiza, că numai plecând în Apus ar avea șanse etc.,

despre sosirea lui Bușchiș. În „Tribuna” (nr. 13, 30 martie 1989), Marian Papahagi prezintă al doilea roman semnat de Umberto Eco, Pendulul lui Foucault, din care traduce un fragment. Un comentariu aproape sufocant prin mulțimea referințelor la conținutul cărții. Dar, cum spune chiar M.P., romanul însuși suferă de o erudiție „excesivă”, adesea „gratuită”. În orice caz, se pare că Umberto Eco nu își menajează cititorii. E am turnat câteva găleți cu apă, speram să-și revină, dar toată seara au rămas așa, pleoștite. Dimineață, după răcoarea nopții, în fine, le regăsesem înviolate, vesele. Au început să se înfloarească pomi: simultan, vișinii, piersiul, caisul și merii. Temperaturile mult prea ridicate consumă cu pronosticurile apocaliptice ale ecologilor, care vorbesc despre primejdiile „efectului de seră”. Încă nici o veste

Solicitări ale Pakistanului pentru furnizarea de muniție românească

(Urmare din pag. 1)

Însă au spus că, într-adevăr, preocuparea era de a găsi chiar o soluție și păreau dispuși de a ține seama chiar de o soluție care să ducă la rămânerea Pakistanului de Est în cadrul Pakistanului, dar o soluție politică, care să fie luarea unui angajament ferm că Pakistanul de Est se va bucura de autonomie și se va rezolva în mod democratic problema. (La 3 decembrie 1971, India a trimis mai multe unități militare în Pakistanul de Est pentru a pune capăt conflictului dintre demonstrații care doreau independența acestuia și trupele guvernamentale pakistaneze, care acționau pentru menținerea unității statului - alcătuit din două teritorii separate: de Vest și de Est - n. r.)

Eu consider că poziția noastră în problema aceasta a conflictului sau a războiului între Pakistan și India e o poziție corectă. Consider că e bine că noi nu ne-am angajat în nici o discuție publică nici pro, nici contra și să nu ne angajăm deocamdată. Noi am dat încă de acolo indicații la ONU să nici nu luăm cuvântul, să nu încercăm nici să explicăm votul (României în cadrul Adunării Generale a Națiunilor Unite - n. r.), pentru că înțelegem și fără asta și câteodată e mai bine să nu explici, că se înțelege mai bine decât atunci când explici. De abia ne creăm probleme. Așa, nimeni nu ne poate reproșa, pentru că noi avem relații bune și cu India, și cu Pakistanul și sigur am dori să se ajungă să înceteze acest război și să se normalizeze (relațiile dintre cele două state - n. r.).

Sigur, sunt probleme. Și noi le-am spus pakistanezilor, când m-am întâlnit la Teheran, adică nu la Teheran, la Persepolis, cu Ayub Khan (președintele Pakistanului - n. r.), i-am spus: sigur, e o problemă a voastră internă, dar noi considerăm că ar trebui să o rezolvăm în mod democratic, să dați o înaltă autonomie (Pakistanului de Est - n. r.). Dacă vreți să întărești unitatea, nu se poate decât rezolvând problemele în mod democratic și acordând o înaltă autonomie. El a fost în principiu de acord și a spus că va proceda așa. (...)

Ei lucrau ceva, dar se vede că forțele militare (pakistaneze - n. r.)... și eu mai am și alte impresii, sigur n-am dat curs. Cred că în-

Pe lângă autocamioane, autotractoare și autoturisme de teren, România a oferit Pakistanului și câteva elicoptere realizate la IAR Brașov, sub licență franceză FOTO: Alexe Mihai/AGERPRES

dienii au cunoscut că se va ajunge la aceasta și au forțat lucrurile, nu i-au lăsat (pe pakistanezi - n. r.) ca să ajungă la o soluție, pentru că se ajungea la o anumită soluție dacă indienii nu interveneau acolo cu armata. (După încheierea războiului dintre India și Pakistan din decembrie 1971, liderii politici din Pakistanul de Est au format statul Bangladesh - n. r.)

Dar, sigur, n-are rost să ne angajăm acum într-o dezbatere. Principiul e să menținem poziția aceasta pentru încetarea războiului (din Pakistanul de Est - n. r.) și pentru ca problemele să fie rezolvate în mod democratic. Și cred că în sensul acesta să acționeze tovarășii și în continuare, dacă Comitetul Executiv e de acord".

O lună mai târziu, la 17 ianuarie 1972, membrii Prezidiului Permanent al CC al PCR au discutat din

nou despre poziția României față de conflictul militar dintre India și Pakistan. Cu acel prilej, s-a hotărât ca Ministerul Afacerilor Externe să urmărească, în continuare evoluția evenimentelor din subcontinentul indian, documentându-se indeosebi asupra a ceea ce reprezintă Bangladesh. În acest scop, ambasadorul RS România în India va fi instruit pentru a întreprinde la Delhi unele contacte. De asemenea, vor fi inițiate discuții cu oficialitățile pakistaneze asupra felului în care intenționează să acționeze în viitor față de Bangladesh".

După aproape zece luni, la 9 octombrie 1972, membrii Prezidiului Permanent al CC al PCR au fost de acord ca Ministerul Forțelor Armate să analizeze și să prezinte propuneri cu privire la posibilitățile de a satisface a cererii Pakistanului privind acordarea de aju-

toare militare. Aceasta constituia o reacție la solicitarea prezentată la 5 octombrie 1972 de S.A.D. Bukhari, ambasadorul Pakistanului la București, lui Vasile Gliga, adjunctul ministrului Afacerilor Externe. În cursul discuțiilor dintre cei doi, „S.A.D. Bukhari a arătat că cererea Guvernului pakistanez se referă numai la muniții pentru arme obișnuite”: 75.000 de lovituri de artilerie calibrul 122 mm, 100.000 de lovituri de artilerie antiaeriană calibrul 37 mm, 1,6 milioane cartușe pentru mitraliere calibrul 12,7 mm, 100.000 de lovituri pentru mortiere calibrul 60 mm.

La 6 octombrie 1972, Vasile Gliga a precizat într-o notă trimisă lui Nicolae Ceaușescu faptul că „partea pakistaneză a mai adresat cereri similare în 1966, 1967, 1970 și 1971. Ultima dată s-a răspuns că România nu este în măsură să livreze

Pakistanului tehnică militară și muniții, acestea fiind produse numai pentru necesitățile proprii, dar că țara noastră poate oferi Pakistanului autocamioane, autotractoare, tractoare, autoturisme de teren, precum și alte produse comune cu economia generală care sunt folosite de forțele armate (echipamente de buldozere, scrope, autobasculante, autocisterne etc.)".

Până în 1989, România a oferit Pakistanului tipurile de elicoptere menționate în nota lui Vasile Gliga. Totodată, ca urmare a începerii în țară a producției de elicoptere SA 316 B „Alouette III” și SA 330 „Puma”, realizate sub licență franceză, autoritățile de la București au exportat în Pakistan câteva exemplare din aparatele militare construite la IAR Brașov. Dr Petre OPRÎȘ

ARTICOLUL ZILEI

Marca lucrului serios

Prin numărul și calitatea lor, lașii literari de azi este în primul rând o cetate a criticilor (luând cuvântul din urmă în sensul lui cel mai larg). Se fac în acest oraș, într-un chip deosebit de activ în ultima vreme, și istorie literară, și cercetare, și critică de întâmpinare sau universitară sau teatrală... E destul să ne gândim la revistele „Convorbiri literare”, „Cronica” și „Dialog”, polarizând în jurul lor toate forțele disponibile în domeniul „Arlechin” de acum un deceniu, un adevărat model de caiet de teatru editat de secretariatul literar al Teatrului Național, „Vasile Alecsandri”, ori la excepționala realizare, datorată unui colectiv devotat și competent, care este monumentul „Dicționar al literaturii române până în 1900”; e destul să enumerăm doar câteva nume, precum cele ale lui Const. Ciopraga, Al. Călinescu, Sorina Bălănescu, Maria Carпов, Zaharia Sângeorzan, Ioan Holban, Al. Dobrescu, Daniel Dimitriu, Val Condurache, Florin Faifer... pentru a ne convinge că, într-adevăr, critica a recucerit orașul lui Maiorescu și Ibrăileanu.

În acest laș efervescent al ambițiilor critice renăscute, locul și rolul lui Liviu Leonte nu pot fi omise. Nu numai pentru că a condus cu pricepere și înțelepciune timp de aproape un deceniu revista „Cronica”, făcând o competitivă și oferind tinerelor talente posibilitatea de a se afirma în ea, ci și pentru că - fără să se grăbească, domol, moldovenește, cu anumită parcimonie în manifestările sale, nezgometoase, discrete: un fus care toarce liniștit, dar cu o specifică și exemplară tenacitate în comparație cu ampla vibrație a unor febrile uzine critice contemporane - a adus contribuții de netăgăduit în mai multe planuri. Nu foarte bogată deocamdată, activitatea lui Liviu Leonte, universitar și publicist, critic și istoric literar aflat acum, când împlinește 60 de ani, la cea mai bună vârstă a maturității creatoare, se înfășează în schimb ca una diversă și complexă, cu resurse pentru mai multe direcții. A știut să facă, după cum am văzut,

o bună revistă. Predă cursuri la facultate. A ținut o vreme cronică literară a „Cronicii”, a continuat și după aceea și continuă să scrie despre literatura română contemporană, de care nu înțelege să se despartă. S-a cufundat apoi în istoria literară, dându-ne marea ediție de Opere Constantin Negruzzi de la „Minerva” (vol. I, 1974; vol. II, 1984; vol. III, 1986, urmând să apară și un al patrulea volum) și o temeinică monografie despre același scriitor, în 1980, cu care Liviu Leonte a debutat editorial la 51 de ani! Timpul mai curge și astăzi încă altfel în Moldova, „cel puțin pentru unii... În critica de actualitate, Liviu Leonte se remarcă prin receptivitate largă (prea largă uneori, în detrimentul criteriului estetic ferm), moderație, evitarea punctelor de vedere extreme sau prea categorice. Un volum apărut în 1984, dedicat unor „prozatori contemporani”, se ocupă - iarăși suntem tentați să evocăm curgerea molcomă a timpului - exclusiv de scriitori de o valoare de mult consacrată, cei mai mulți dintre ei deveniți deja clasici ai literaturii române (Mihail Sadoveanu, Camil Petrescu, Ion Marin Sadoveanu, G. Călinescu, Zaharia Stancu, Geo Bogza, Marin Preda, Eugen Barbu, Titus Popovici), de-abia în ultimul capitol al cărții, intitulat „Debutul unei generații”, făcându-și apariția și D.R. Popescu, Fânus Neagu, Nicolae Velea, Ștefan Bănuțescu, Augustin Buzura. Observația judicioasă, exactă, afirmația bineămeritată, examinarea liniștită distanțată a faptelor sunt aici calitățile fundamentale. În general vorbind, se poate susține că Liviu Leonte reprezintă, atât în cadrul literaturii române contemporane, cât și în acela al vieții și de destindere, un factor de echilibru și de destindere, ca să folosesc vocabularul politic. „Tot ce a făcut poartă marca lucrului serios”, spune Liviu Leonte despre C. Negruzzi în monografia pe care i-a consacrat-o acestuia. Caracterizările i se potrivește criticului însuși.

Valeriu CRISTEA
România literară, nr. 14/1989

DIN ARHIVA CC AL PCR

Măsurile pentru pregătirea Congresului al XIV-lea al Partidului Comunist Român

În vederea pregătirii Congresului al XIV-lea al Partidului Comunist Român, se propun următoarele:

I. Congresul al XIV-lea al Partidului Comunist Român să aibă loc în a doua parte a lunii noiembrie 1989.

II. Plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român pentru adoptarea hotărârii de convocare a Congresului și stabilirea măsurilor organizatorice să aibă loc în luna iunie-iulie 1989.

Tezele și Programul Directivă de dezvoltare economico-socială să fie întocmite în cursul lunii mai 1989, adoptate de Plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român și publicate, urmând să fie supuse dezbaterei și aprobării Congresului al XIV-lea al Partidului Comunist Român.

III. Pentru pregătirea lucrărilor Congresului al XIV-lea al Partidului Comunist Român se propune constituirea următoarelor comisii:

1. Comisia de organizare a Congresului al XIV-lea al Partidului Comunist Român.
2. Comisia pentru elaborarea Tezelor privind dezvoltarea societății socialiste românești, perfecționarea conducerii economico-sociale, dezvoltarea democrației muncitorești revoluționare, creșterea rolului Partidului Comunist Român și activitatea ideologică, politico-educativă, ridicarea nivelului de cunoaștere științifică, de cultură, a conștiinței

revoluționare, aportul de forțe și caracteristicile fundamentale ale situației internaționale.

3. Comisia pentru elaborarea Programului Directivă a cincinalului 1991-1995, formată din membrii Biroului Permanent al Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale.

4. Comisia pentru examinarea problemelor de cadre de partid în legătură cu Congresul al XIV-lea.

Comisia de organizare a lucrărilor Congresului al XIV-lea al PCR:

1. Nicolae Ceaușescu
2. Elena Ceaușescu
3. Dăscălescu Constantin
4. Mănescu Manea
5. Bobu Emil
6. Olteanu Constantin
7. Coman Ion
8. Dincă Ion
9. Oprea George
10. Dobrescu Miu
11. Ciobanu Lina
12. Fazeșcu Ludovic
13. Constantin Nicolae
14. Radu Ion
15. Stoian Ion
16. Bărbulescu Vasile
17. Radu Constantin
18. Curticeanu Silviu
19. Găinușe Alexandrina
20. Moga Ioachim
21. George Maria

Arhivele Naționale, Fond CC al PCR - Secția Căminarie, dos. nr. 21/1989

DIN BANCOTECA „EPOCI DE AUR”

Când a plecat de-acasă, Prunariu i-a lăsat maică-sii un bilet pe masă: „Am plecat în Cosmos. Vin peste o săptămână”. Când vine, găsește pe masă un bilet de la maică-sa: „Am plecat după brânză. Nu știu când vin”.

La ușa unui apartament sună un puști: „Tanti, ai făcut supă?”. „Da, pușor, vrei să gusti și tu?”. „Nu, mulțumesc”. „Atunci, de ce ai venit?”. „Te roagă mama să ne împrumuți și nouă osul”.

Un milițian prinde o pereche făcând dragoste într-un boschet. Îi duce la secție și, de aici, în fața tribunalului. La proces, fata e felițată pentru patriotism și băiatul pentru inițiativă. Milițianul e arestat pentru intrerupere ilegală de sarcină.

Un tip trecea pe stradă ținând în mână, cu mare grijă, un sul de hârtie igienică. Trecătorii îl priveau învidioși, iar unul chiar l-a întrebat: „Nu vă supărați, de unde l-ați luat?”. „Acum câteva minute l-am scos de la Nufărul...” (Culese de Alex Revenco)

AGROTURISMUL RURAL, INIȚIATIVĂ TURISTICĂ PRIVATĂ

Localitatea Șirnea a fost „grătiată” de la colectivizare, pentru că niște oameni din Rodemack, o localitate din Franța, s-au adunat într-o organizație și au făcut presiuni permanente la adresa sistemului comunist pentru a lăsa intact acest sat. Nicolae Radu Fruntes era în 1989 continuatorul unui proiect de amplasare legat de agroturism în acest sat, după trei decenii de la primii turiști străini sau români care au trăit aici clipe memorabile.

Povestea agroturismului din Șirnea a început undeva în anii '60 la inițiativa învățătorului Nicolae Fruntes. Proiectul s-a transformat într-o rețetă de succes, zeci de mii de turiști străini sau români venind aici de-a lungul timpului, iar modelul a fost preluat și de alte câteva sate din țară. Cum a început totul - satul „dumnezeiesc”, cu poziția sa geografică „privilegiată”, pe Culoarul Rucăr-Bran, are și alte elemente inedite, care s-au păstrat și datorită ne colectivizării. Tradițiile țărănilor, spiritul satului, peisajul au fost elementele care l-au făcut pe Nicolae Radu Fruntes, fiul lui Nicolae Fruntes, să se implice și el în promovarea acestui sat în timpul regimului comunist.

„Relieful, aerul, apa, liniștea, florile sau tradițiile din zonă l-au determinat pe tatăl meu să realizeze acest proiect. Nu a fost suficient însă doar acest motiv din punctul de vedere al așezării. În momentul în care a gândit acest proiect, tatăl meu a construit și un nucleu etnografic, un muzeu, care să arate turiștilor obiecte de creație populară”, ne spune fiul învățătorului, care după moartea tatălui său, din 1986, s-a ocupat chiar el de acest

Nicolae Fruntes, inițiatorul agroturismului în Șirnea, alături de familie și doi turiști străini FOTO: Arhiva personală Nicolae Radu Fruntes

proiect, continuând astfel tradiția. „Primii turiști au venit aici în anii '60. Ofeream cazare. Aveam și un birou turistic aprobat de autoritățile vremii. A fost o idee imbrățișată de sistemul comunist. Zona inconjurătoare a Brașovului trăia practic din acest turism. Ofertele noastre erau de șapte zile. Grupurile de turiști care soseau la Brașov aveau o zi rezervată pentru Șirnea. După moartea tatălui meu, noi am continuat să păstrăm tradițiile și tot

ce a făcut el. În 1989, lucrurile erau mai puțin vizibile, dar ideea lui a fost preluată de vecini și astfel s-a dezvoltat Bran, Moești și alte localități”, spune Nicolae Radu Fruntes.

Venirea turiștilor în număr mare la Șirnea a fost rezultatul unei strategii bine puse la punct. Satul Șirnea beneficia inclusiv în 1989 de o largă promovare turistică, se făceau și plante pentru aceste localități. „Turiștii erau invitați când se celebra ceva,

cum ar fi sărbătorile de iarnă de la Șirnea, măsura laptelui, ziua olimpică și altele. Am avut o obligație morală față de acest proiect. Erau cel puțin 15 case care ofereau diverse servicii turiștilor. Aveam un panou și turiștii își alegeau o casă unde doreau să fie cazati”, mai spune Nicolae Radu Fruntes. Satul Șirnea se poate lauda și astăzi că încă din vremea comunismului atrăgea foarte mulți turiști străini sau români. „Până în 1989 au

venit turiști din 18 țări, cum ar fi Belgia, Olanda, Franța, Israel, Italia și multe altele. Turiștii veneau cu autocarele până la șoseaua națională, unde erau așteptați de 15-20 de săni cu cai și veneau până în centrul satului. ONT-ul închiriasse o casă unde turiștii luau masa de prânz alături de o țuică fiartă și mâncare tradițională. Vizitau muzeul, iar în cele din urmă vizitau casa unuia dintre oamenii care îi aduceau cu sania. Erau serviți cu slănină, cu caltaboș, brânză. Turiștii luau contact cu viața sătenilor, vedeau cum trăiesc ei efectiv. Cei mai mulți dintre ei veneau adesea la Șirnea, pentru că ceea ce vedeau aici era unic. Și nu sunt vorbe mari. Așa primire, așa program, să vii cu săniile!... E ca și cum ai merge astăzi în Egipt cu cămilele! Era un lucru fantastic. Turiștii străini erau impresionați de lucrurile formidabile întâlnite aici, încât ne-au lăsat și multe cuvinte de apreciere scrise în caietul de însemnări”, mărturisește cu entuziasm Nicolae Radu Fruntes.

„Oamenii erau crescători de vite. Ca și acum, ei comercializau brânză. Turiștii străini erau impresionați realmente de brânza în coajă de brad, de brânza de burduf sau de alte specialități locale. Nu plecau din Șirnea fără să cumpere slănină, brânză sau altele. Săteanul nu mai avea nevoie de bani, se bucura că ceea ce producea el era apreciat de turiști. E o greșală să se pună accentul unilateral pe aspectul cazării și al mesei. Aspectul spiritual este formidabil. Veneau cam peste 3.000 de turiști străini pe an”, încheie Nicolae Radu Fruntes.

Ionuț RĂDUICĂ

AICI RADIO EUROPA LIBERĂ!

CANDIDAȚII UNOR GRUPURI INDEPENDENTE CÂȘTIGĂ NEASTEPTAT ALEGERILE DIN RSS MOLDOVENEASCĂ

Cum nu au avut dreptul să apară în mass-media, candidații independenți a trebuit să folosească presa culturală ca principal mijloc de a-și publica pozițiile și programul...

Scritorul Ion Drută a participat la alegeri ca independent în 1989, cerând redeschiderea mănăstirilor. FOTO: Vasile Moldovan/AGERPRES

Reprezentantul mișcărilor oficiale a declarat telefonic pentru Radio Europa Liberă că grupurile s-au întâlnit față în față cu alegătorii din orașele mai mici și din sate...

la nivel local. Mișcările neoficiale au contribuit și la producerea și diseminarea textelor candidaților și a afiselor lor, deși în cantitate modestă...

datilor independenți ori au amplasat activiști proprii în punctele de votare pentru a-i intimida pe votanți în ziua alegerilor...

GASTROPOLITICHI

Hrană sănătoasă și îmbelșugată pentru oamenii muncii... din URSS

De la est, din Uniunea Sovietică (Mama Rusia), venea suflul innoirii societății românești. De acolo erau „importate” programele de luptă, îndemnul moralizator și se stabilea cu precizie calea de urmat...

din aluat dospit, prăjite bine în ulei încins. Poate ceva asemănător cu gogoșile sau minciunele noastre. Se recomandă ca în meniuri să fie incluse clătite cu dulceață, piroști, colțunași, tarte sau plăcinte.

incepe cu salate cu pește, gustări reci picante, pește sau limbă rasol, roșii umplute. Când gustarea este mai consistentă se continuă cu o supă. Meniul poate începe cu o gustare ușoară, apoi se servește borș sau ciorbă.

tv 6 aprilie 1989

- 19:00 Teleshurnal. 1 Mai - raport muncitoresc
19:25 Agricultura - programe prioritare. Tehnologia porumbului în cultura intensivă...

vremea

Vremea este caldă, iar cerul a fost variabil în estul și sud-estul țării și mai mult noros în rest. Au căzut ploi sub formă de averse însoțite izolat de descărcări electrice...

anunțuri

- CĂUTĂM bună gospodină pentru ajutor menaj una-două zile săptămânal la familie de intelectuali, zona Gării de Nord.
VĂNZĂRI
Sufragerie Baroc, garnitură hol Montana, covoraie...

SUGESTII, SESIZĂRI, RECLAMAȚII

Bloc nou de garsoniere, cu deficiențe

„Locuiesc, din luna septembrie 1988, pe Strada Bistriței nr. 15, în blocul H7, scara A, apartamentul 7-... ne scrie cetățeanul lordache Broască din municipiul Bălți...

Cum se explică starea tehnică deplorabilă a acestui bloc, la puțină vreme de la darea sa în folosință? Cine se face vinovat de nereguliile constatate aici? Câtiva dintre locatarii cu care am discutat...

de la intrări, completarea igheburilor pentru burlane, toate acestea căzând în sarcina brigăzii nr. 3. În același timp, brigăzii nr. 1 instalații și rețeaua obligată să echipeze clădirea cu instalații și obiecte sanitare...

amintiri

Cooperativa Arta Jucărilor din Cluj era și unul dintre puținii producători de podoabe pentru pom din țară

Circulați, vă rog!

10x10 grid for a logic puzzle. Some cells contain numbers 1-10. The grid is partially filled with black squares representing obstacles.

ORIZONTAL: 1) Prioritate de trecere. 2) Frâna de mână... care oprește circulația. 3) Drum luncos... Au culoare de trecere cu marcare în alb (sg.)...

VERTICAL: 1) Element de circulație în cotidian - Merg pe jos. 2) Face escală cu trenul - Indicatoare de circulație. 3) Derivă din traseu. 4) Plata... pentru un drum fără întoarcere...